



## UPRAVLJANJE RIBARSTVOM U EU-U

Upravljanje ribarstvom u okviru zajedničke ribarstvene politike (ZRP) temelji se na potrebi da se osigura ekološki održivo iskorištavanje morskih bioloških resursa i dugoročna vitalnost tog sektora. Kako bi se taj cilj postigao, Europska unija donijela je zakonodavstvo o pristupu vodama EU-a, raspodjeli i iskorištavanju resursa, ukupnom dopuštenom ulovu i ograničavanju ribolovnih napora te tehničkim mjerama.

### PRAVNA OSNOVA

Članci od 38. do 43. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

### CILJEVI

Glavni je cilj osigurati dugoročnu vitalnost sektora održivim iskorištavanjem resursa.

### POSTIGNUĆA

#### A. Pravila kojima se uređuje pristup vodama i resursima

Opće je načelo da sva registrirana ribarska plovila EU-a imaju jednako pravo pristupa vodama i resursima diljem Unije. Postoji niz privremenih iznimki od tog pravila, ali one istječu krajem 2022. To su:

##### 1. Ograničenja pristupa unutar zone od 12 milja

Unutar obalne zone od najviše 12 milja države članice mogu ograničiti pristup za sljedeće tri skupine plovila i ribolova:

- plovila iz susjednih luka koja tradicionalno obavljaju ribolov u tim vodama;
- plovila utvrđena u okviru postojećih susjedskih odnosa;
- plovila povezana s ribarstvom navedena u Prilogu I. Osnovnoj uredbi o ZRP-u.

##### 2. Ograničenja pristupa unutar zone od 100 milja od najudaljenijih regija

U vodama do 100 milja od polazne crte obale najudaljenijih regija EU-a pristup se može ograničiti za sljedeće skupine plovila:

- plovila registriranim u lukama tih područja;
- plovila koja tradicionalno obavljaju ribolov u tim vodama.



## **B. Cilj najvišeg održivog prinosa**

Očuvanje resursa prilagodbom ribolovnih kapaciteta ribolovnim mogućnostima jedan je od prioriteta ZRP-a. Kako bi se postiglo održivo iskorištavanje, ribljim stokovima potrebno je upravljati u skladu s načelom najvišeg održivog prinosa. U tu svrhu odluke u okviru ZRP-a temelje se na najboljim raspoloživim znanstvenim mišljenjima uz primjenu pristupa predostrožnosti, pri čemu nedostatak odgovarajućih znanstvenih informacija ne smije biti razlog za odgađanje ili nepoduzimanje mjera za očuvanje vrsta. Za održivo iskorištavanje potrebno je i da se u upravljanje ribarstvom postupno uvede pristup utemeljen na ekosustavima.

## **C. Ribolovne mogućnosti**

Svake godine EU dodjeljuje ribolovne mogućnosti za većinu svojih komercijalnih vrsta, izražene u vidu ukupnih dopuštenih ulova (TAC). Na temelju znanstvenih procjena Međunarodnog vijeća za istraživanje mora (ICES) te Znanstvenog, tehničkog i gospodarskog odbora za ribarstvo (STECF) Komisija do kraja svake godine Vijeću podnosi svoje prijedloge o TAC-ovima. Posljednjih godina u okviru višegodišnjih planova upravljanja ograničenja ulova postupno su stabilizirana, što ribarima omogućuje bolje planiranje aktivnosti.

## **D. Načelo relativne stabilnosti**

Ribolovne mogućnosti dodjeljuju se državama članicama tako da se osigurava relativna stabilnost ribolovnih aktivnosti svake države članice za svaki predmetni stok. Načelo relativne stabilnosti, koje se temelji posebno na razinama prijašnjeg ulova, podrazumijeva da je za svaku državu članicu propisan točno određen postotak dopuštenog ribolovnog napora za glavne komercijalne vrste. U načelu bi ribolovni napor trebao biti dugoročno stabilan s obzirom na važnost očuvanja ribolova, osobito u regijama koje tradicionalno uvelike ovise o ribolovu.

## **E. Bolja prilagodba ribolovnih kapaciteta**

U skladu s ciljem ZRP-a u pogledu održivog iskorištavanja poboljšava se prilagodba između ribolovnih mogućnosti i ribolovnih kapaciteta. To je uglavnom rezultat poboljšanog stanja važnih ribljih stokova pri čemu sve veći broj stokova dostiže razinu najvišeg održivog prinosa (MSY), ali je i rezultat smanjenja kapaciteta ribarske flote EU-a. Stoga su se u posljednjih nekoliko godina gospodarski rezultati većine ribarskih flota EU-a poboljšali. Bruto dodana vrijednost (BDV) procijenjena je 2014. na 3,7 milijardi EUR, a 2017. povećala se na 4,5 milijardi EUR. Procijenjena bruto dobit povećala se s 1,6 milijardi EUR 2014. na 2,0 milijarde EUR 2017.

## **F. Nova uredba o tehničkim mjerama**

Tehničke mjere alati su za potporu provedbe zajedničke ribarstvene politike. U načelu njihov je cilj spriječiti ulov mlade ribe, nekomercijalnih vrsta i drugih morskih životinja. S obzirom na potrebu za novim pristupom za povećanje učinkovitosti tehničkih mjera Europski parlament i Vijeće donijeli su 20. lipnja 2019. Uredbu (EU) 2019/1241 o očuvanju ribolovnih resursa i zaštiti morskih ekosustava putem tehničkih mjera. Njome se ažuriraju i konsolidiraju postojeće definicije ribolovnog alata i ribolovnih aktivnosti te se traži jasnije i ujednačenije tumačenje i provedba tehničkih pravila. Tom se Uredbom



utvrđuju tehničke mjere koje se odnose na lov i iskrcaj morskih bioloških resursa, uporabu ribolovnih alata i međudjelovanje ribolovnih aktivnosti i morskih ekosustava.

## 1. Zajedničke tehničke mjere

Uredbom se utvrđuju zajedničke tehničke mjere koje se primjenjuju u svim vodama Unije i po potrebi na rekreacijski ribolov:

- zabrana određenih destruktivnih ribolovnih alata ili metoda u kojima se rabe eksplozivi, otrovi, omamljujuće tvari, električna struja, pneumatski čekići ili drugi udarni instrumenti, povlačne naprave i trgajuće ribolovne alate za skupljanje crvenog koralja ili drugih vrsta koralja i koraljima sličnih vrsta te određene podvodne puške;
- opća ograničenja uporabe povlačnog alata, mreža stajaćica i lebdećih (plovućih) mreža;
- opća zabrana ribolova osjetljivih vrsta;
- zabrana uporabe određenih ribolovnih alata u osjetljivim staništima, uključujući osjetljive morske ekosustave;
- utvrđivanje minimalne referentne veličine za očuvanje, odnosno minimalne veličine za vrste koje se smiju zadržati na plovilu i/ili iskrcati;
- mjere za smanjenje odbačenog ulova, kao što je razvoj pilot-projekata za istraživanje metoda za smanjenje neželjenog ulova.

## 2. Regionalizacija tehničkih mjera

Uredbom se uspostavlja okvir za prilagodbu tehničkih mjera regionalnim posebnostima ribarstva. Proces regionalizacije trebao bi se postići pristupom „odozdo prema gore” kojim države članice, u bliskoj suradnji s tom industrijom u lokalnim savjetodavnim vijećima, mogu podnijeti zajedničke preporuke za sljedeće tehničke mjere:

- karakteristike ribolovnog alata koje se odnose na selekciju veličine i vrste;
- zabrana ili ograničavanje ribolovnih aktivnosti u određenim zonama i razdobljima;
- utvrđivanje minimalne referentne veličine za očuvanje, odnosno minimalne veličine za vrste koje se smiju zadržati na plovilu i/ili iskrcati;
- uvođenje zabrane ribolova u stvarnom vremenu kako bi se osigurala zaštita osjetljivih vrsta ili agregacija nedorasle ribe, ribe u mrijestu ili školjaka;
- uporaba inovativnog ribolovnog alata;
- mjere očuvanja;
- privremeni planovi za odbačeni ulov;
- utvrđivanje pilot-projekata kojima se razvija sustav potpunog dokumentiranja ulova i odbačenog ulova na temelju mjerljivih ciljeva i ciljanih vrijednosti.

## G. Višegodišnji planovi upravljanja

Cilj je višegodišnjih planova upravljanja očuvati količine stokova unutar sigurnih bioloških granica za različite morske bazene. Tim se planovima utvrđuje najviši



dopušteni ulov i niz tehničkih mjera, pri čemu se u obzir uzimaju značajke svakog stoka i ribolova tih stokova (ciljana vrsta, korišteni alat, stanje ciljanih stokova) kao i ekonomski učinak mjera na dotične vrste ribolova.

#### H. Višegodišnji planovi oporavka stokova

Za ugrožene riblje stokove provode se višegodišnji planovi obnove stokova. Temelje se na znanstvenim savjetima, a njima se utvrđuje ograničenje ribolovnog napora, kao što je ograničenje broja dana na moru za plovila. Svrha im je osigurati da će „učinci ribolovnih aktivnosti na morske ekosustave ostati na održivim razinama”.

## ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

Parlament je od stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona imao odlučujuću ulogu u oblikovanju zakonodavstva u području upravljanja ribarstvom. U nastavku su navedena odabrana najnovija i najvažnija postignuća:

Parlament i Vijeće donijeli su 6. srpnja 2016. Uredbu (EU) br. 2016/1139 o utvrđivanju višegodišnjeg plana za stokove bakalara, haringe i papaline u Baltičkom moru<sup>[1]</sup>. Tim novim regionalnim pristupom u obzir se uzima postojanje snažne biološke interakcije. Njime se utvrđuje višegodišnji plan ribolova više vrsta, pri čemu se u obzir uzima dinamika među stokovima bakalara, haringe i papaline u tim bazenima i usputni ulov pri ribolovu tih stokova, naročito usputni ulov stokova lista zlatopjega, iverka, oblića i romba u Baltičkom moru.

Parlament i Vijeće donijeli su 14. rujna 2016. Uredbu (EU) 2016/1627 o višegodišnjem planu oporavka plavoperajne tune u istočnom Atlantiku i Sredozemnom moru<sup>[2]</sup>. Planom oporavka u obzir se uzimaju posebnosti različitih vrsta alata i ribolovnih tehnika te promiče upotreba selektivnih ribolovnih alata koji imaju smanjen utjecaj na okoliš, čime se doprinosi primjerenom životnom standardu u sklopu mjesnih gospodarstava.

Parlament i Vijeće donijeli su 22. studenog 2016. Uredbu (EU) br. 2016/2094 o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1342/2008 o donošenju dugoročnog plana za stokove bakalara i ribolov koji iskorištava te stokove<sup>[3]</sup>. Cilj revizije plana bio je osigurati iskorištavanje kojim se stokovi bakalara obnavljaju i održavaju iznad razina koje mogu proizvesti najveći održivi prinos.

Parlament i Vijeće donijeli su 4. srpnja 2018. Uredbu (EU) br. 2018/973 o utvrđivanju višegodišnjeg plana za pridnene stokove u Sjevernome moru i za ribarstvo kojim se iskorištavaju ti stokovi i utvrđivanju pojedinosti o provedbi obveze iskrcavanja u Sjevernome moru<sup>[4]</sup>. Plan obuhvaća iskorištavanje niza pridnenih stokova u Sjevernom moru, a ako se ti stokovi protežu izvan njega, i u susjednim vodama.

Parlament je 13. studenog 2018. donio Zakonodavnu rezoluciju o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju višegodišnjeg plana za male pelagijske stokove u Jadranskom moru i za ribarstvo koje iskorištava te stokove<sup>[5]</sup>.

---

[1] [SL L 191, 15.7.2016., str. 1.](#)

[2] [SL L 252, 16.9.2016., str. 1.](#)

[3] [SL L 330, 3.12.2016., str. 1.](#)

[4] [SL L 179, 16.7.2018., str. 1.](#)

[5] [Usvojeni tekstovi, TA\(2018\)0445.](#)



Parlament i Vijeće donijeli su 19. ožujka 2019. Uredbu (EU) br. 2019/472 o utvrđivanju višegodišnjeg plana za stokove ulovljene u zapadnim vodama i njima susjednim vodama i za ribarstvo koje iskorištava te stokove<sup>[6]</sup>.

Parlament i Vijeće donijeli su 20. lipnja 2019. Uredbu (EU) br. 2019/1022 o uspostavi višegodišnjeg plana za ribarstvo koje iskorištava pridnene stokove u zapadnom Sredozemnome moru<sup>[7]</sup>.

Parlament i Vijeće donijeli su 20. lipnja 2019. Uredbu (EU) br. 2019/1154 o višegodišnjem planu oporavka sredozemnog igluna<sup>[8]</sup>.

Parlament i Vijeće donijeli su 20. lipnja 2019. Uredbu (EU) br. 2019/1241 o očuvanju ribolovnih resursa i zaštiti morskih ekosustava putem tehničkih mjera<sup>[9]</sup>.

Marcus Ernst Gerhard Breuer / María Dolores CASTRO CADENAS  
06/2020

---

[6][SL L 83, 25.3.2019., str. 1.](#)

[7][SL L 172, 26.6.2019., str. 1.](#)

[8][SL L 188, 12.7.2019., str. 1.](#)

[9][SL L 198, 25.7.2019., str. 105.](#)

